

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

FRÓÐURSKAPUR

Nr. 9.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísnum.

Tírsdag hin 26. februar 1929.

Kostar kr. 150 gjóðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11—5. Telf. 114.

DEN FÆROSKE Fiskerbefolkning har mange Vanskeligheder at kæmpe imod. Det er en Kendsgærning, og Gang paa Gang rættes der Forsøg paa at forbedre Fiskernes Stilling, saa at de kan klare en ikke ringe Del af Vanskelighederne. Men naar Fiskerne om Foraaret igen skal ud til deres farefulde Hverv, saa er Betingelser, Begunstigelser, Vanskeligheder etc. de samme som forrige Aar. I Aar havde man ventet en lille Ændring i saa Henseende, men det blev uden Betydning.

Et andet Forhold, som man sjelden hører omtalt, er Kutternes Vanskeligheder, ja, om ikke just Vanskeligheder, saa dog alligevel store Dele af Uretfærdigheder, som ikke altid forbedrer Situationen. Disse Uretfærdigheder, der overgaar vor Fiskerflaade, praktiseres af islandske Sysselmænd eller Repstyrere i Fiskerisæsonen ved Island. En Skipper beretter følgende:

Det er en almindelig Kendsgærning, at islandske Repstyrere opkræver Afgift af færøske Kuttere, naar disse søger Havn ved et Næs eller en Fjord. Og da Afgiften er ret stor i Forhold til de Behageligheder, der ere forbundne ved at søge ind til enkelte af disse Pladser, maa det dog være hensynsløst at blive opkrævet Havneafgift, ikke en men to, tre Gange i Fiskerisæsonen. Hittil har man fundet sig i dette Forhold, da man gik ud fra, at det var i Henhold til islandske Lovgivning, at dette skete. Nu viser det sig imidlertid, at Lovens Bestemmelser siger, at færøske Skibe, der indkommer i islandsk Havn, betaler een Gang om Aaret, en Gang for alle. Saaledes stiller Forholdet sig. Dog opkræver man Afgift, naar Skibet har Forbindelse med Land, og det kan ske, som ovenover paapeget 2—3 Gange i en Fiskerisæson. En Henvendelse til den danske Konsul i Reykjavik om disse Forhold resulterede i et Svar fra Konsulen om, at Kutterne bør betale, naar der opkræves, hvorimod han vilde være dem behjælpelig med at faa de Penge tilbage, som paa den Maade bliver lagt for meget ud. Det er alt, hvad der er opnaaet ad den Kant.

Men sker det, at islandske Sysselmænd opkræver Kutterne flere Gange for Havneafgift,

uden at de har Ret til det, og Færinger stiltiende betaler denne Afgift flere Gange, vil det blive en helt anseelig Kapital, disse Repstyrere »rædder« for Landet — ja man gaar jo ud fra, at det er Landet, der skal have disse Penge. Og er dette sket gennem flere Aar, at Kutterne har betalt Afgift 2—3 Gange, kan man snart naa op paa seks cifrede Tal af Kroner, der af den færøske Fiskerflaade er givet for meget ud. Eller, om man vil: islandske Repstyrere krævet for meget ind.

Da det, som bekendt, er meget dyrt at indklare paa Island, gør det ikke denne Side lysere, at der derudover betales det, der ikke behøves.

I Lørdags kommer »Dimmal« med en Redegørelse fra Amtet om Havneafgift ved Island.

Fiskerskipperne bør, for at spare unødvendige Udgifter, forlange Kvittering for betalt Afgift. Ved Gentagelse af Opkrævning vil det sandsynligvis frugte at fremvise Kvitteringen.

Fra Rigsdagen.

Første Behandling af Forslag til Lov for Færøerne om Fiskerilaan.

Samuelson (Venstre): Det foreliggende Lovforslag gaar ud paa at bemyndige Regeringen til i hvert af Finansaarene 1929—30, 1930—31, 1931—32 af Statslaanefondens Midler at anvende indtil 500.000 Kr. til Udlaan til Fiskere bosatte paa Færøerne, til Anskaffelse af Fiskerifartøjer, til Ombygning eller Hovedreparation, samt til Indsættelse af Motor i saadanne Fartøjer. Lovforslaget tilsigter ogsaa at yde Laan til Personer, der ikke er Fiskere, men iøvrigt opfylder de fastsatte Betingelser.

Det bestemmes endvidere, at Regeringen skal bemyndiges til i hvert af nævnte Finansaar at anvende af Statslaanefondens Midler indtil 150.000 Kr. som Udlaan til Fællesforetagender af Fiskere eller Selskaber, hjemmehørende paa Færøerne til Anlæg af Fisketorringsanstalter, Isværker og Afkølingshuse.

Lagtinget har haft Loven af 4. April 1928 forelagt i sidste ordinære Samling, og man har fra Lagtingets Side foreslaaet, at den skulde fornyes, dog ønskede man foretaget Ændringer. Den ene Ændring gik ud paa, at Afdragstiden paa 20 Aar, som er indrømmet for ekstraordinært store Laan til Fiskerifartøjer paa over 100 Tons, ogsaa skulde gælde, naar der stiftedes Laan til Fisketorringsanstalter, Isværker og Afkølingshuse o. s. v. Den anden Ændring gik ud paa at man ønskede, at den forlængede Afdragstid for Laan til Fartøjer paa 100 Tons og derover ogsaa skulde gælde for

Fartøjer over 50 Tons, naar disse var Nybygninger. Regeringen har imidlertid ikke ment at kunne tiltræde disse Lagtingets Ændringsforslag.

Med Hensyn til det første Ændringsforslag — forlængt Afdragstid for Isværker, Torrerior etc. — anfører man, at naar der er gaaet 10—12 Aar, vil disse Maskiner næppe være i en saadan Stand, at de kan afgive den nødvendige Sikkerhed. Jeg tør ikke gaa imod dette Resonnement, da jeg ikke har noget særligt Kendskab til disse Forhold, og er derfor nødt til at bøje mig for den Argumentation, der gøres gældende fra Regeringens Side.

Man har heller ikke ment at kunne gaa med til det andet Ændringsforslag fra Lagtinget om 20 Aars Afdragstid, ogsaa ved Anskaffelse af Fartøjer over 50 Tons, idet man har ment, at den store Afdragstid og disse store Laan skulde komme dem til gode, der vilde bygge store Skibe, og ikke dem, der kun vilde bygge smaa Skibe.

Jeg mener dog, at man kunde indrømme 20 Aars Afdragstid for nye Skibe, selv om disse er under 100 Tons. Men hvis det ikke er muligt at formaa Ministeren til at ændre sin Stilling paa dette Punkt, vil jeg ogsaa her resignere. Men hvis man fra anden Side vil kræve Udvalg nedsat, forbeholder jeg mig i alt Fald at komme tilbage til disse Spørgsmaal.

En Forbedring af denne nugældende Lov er der foreslaaet Bestemmelse i § 2, 5te Stykke, der siger:

»Laan til Anskaffelse af nye Fartøjer af anerkendt Type og Bygning for 100 Tons Br. og derover, der bygges her i Landet, kan paa nærmere af Landbrugsministeren fastsatte Vilkaar, herunder at der stilles en efter Landbrugsministerens Skøn betryggende Sikkerhed, udbetales i Rater, saaledes at den sidste Rate udbetales, naar Fartøjet er færdigbygget.«

Jeg mener at have Erfaring for, at denne Bestemmelse er nødvendig.

Et Skib paa ca. 80—90 Tons koster selvfølgelig mindre end et Skib paa 120 til 150 Tons, men det koster dog saa meget, at Laantageren vil være ude af Stand til at tilfredsstille det Skibsværf, hvorpaa han skal bygge sit Skib, hvis han ikke kan faa Pengene til Disposition. Jeg betragter det foreliggende Lovforslag som udmærket Forhandlingsgrundlag, og glæder mig over des Fremættelse.

Ludvigsen (Socialdemokrat): Det foreliggende Lovforslag er en Fortsættelse af den Fiskerilovgivning for Færøerne, der blev indledet i Fjor, og forøvrigt gaar Lovforslaget ud paa at fore den færøske Lovgivning a jour med den Lovgivning, der paa disse Omraader er gældende i det øvrige Danmark. Jeg kan dertil tilsige vort Partis Støtte. I § 1 bemyndiges Regeringen

til i tre paa hinanden følgende Finansaar at anvende 500.000 Kr. aarligt til Udlaan til Anskaffelse af Fiskerifartøjer til en Verdi af mindst 1000 Kr.; endvidere kan der i de samme tre Aar anvendes indtil 150.000 Kr. aarligt til Udlaan til Anlæg af Fisketorringsanstalter, Isværker og Afkølingshuse. Det drejer sig altsaa for disse fire Aar om et Beløb paa 2.600.000 Kr. Man maa da haabe, at naar denne Lov gennemføres, vil det være muligt for Færingerne at bringe hele deres Fiskeri op til den moderne Type, som er nødvendig for at drive lønnende Fiskeri i vore Dage.

Iøvrigt er der ikke Anledning til at sige meget, da der jo udkræves Udvalg, hvor vi kan faa Lejlighed til at drøfte de Spørgsmaal, der naturligt maa rejse sig om Ænpringer paa visse Punkter. Vi ser saaledes paa det, at da Spørgsmaalet har været behandlet i Lagtinget, og da der fra Lagtingets Side er udtalt Ønske om at stille Fartøjstyperne ens og ikke have denne Skillelinje fra 100 tons og opæfter og fra 50 Tons og opæfter, bør man ogsaa gaa ind paa det; men det er jo et Spørgsmaal, som Udvalget kan tage under Overvejelse. Vi vil ogsaa støtte Lagtingets Henstilling om, at den samme Afdragsfrist, der gælder Fartøjer, skal være gældende for disse Anlæg i Land, Istorringshuse o. s. v. De giver efter mit Skøn den samme Sikkerhed for Afdragenes Betaling.

Et Fartøj paa 50 Tons giver som Pant en lige saa stor Sikkerhed for de Midler, der er sat deri, som et Fartøj paa 100 Tons og derover, og Værker i Land, der Aar for Ar bliver afdraget, vil ogsaa yde den nødvendige Sikkerhed, selv om de forringes lidt, efterhaanden som Aarene gaar, hvad de egentlig ikke behøver at gøre. Der skal jo være et stadigt Tilsyn, og man vil altid passe paa, at Pantet svarer til de Midler, der til enhver Tid staar i det. Men ogsaa det vil vi kunne tales ved om i Udvalget.

I § 1, sidste Stykke, er der en Definition af, hvad der skal forstaas ved Fiskere paa Færøerne. Det siges, at de skal have mindst to Femtedele af deres Aarsindtægt ved personlig Virksomhed som Fiskere. Her i Danmark skal tre Femtedele af den paagældende aarlige Fortjenest være rundet af Fiskeri. Naar man ellers søger at bringe Fiskerilovgivningen a jour over hele Landet, synes jeg, at man ogsaa saa vidt muligt bør stræbe hen til, at de Vilkaar, der kræves for at kunne komme i Betragtning, bør være ens. Paa Færøerne er Fiskeriet jo i langt højere Grad Hovederhverv end her, og derfor maatte man ogsaa dér let kunne kræve, at de tre Femtedele af Indtægten skulde være rundet af Fiskeri.

Jeg skal slutte med at tilsige mit Partis Medvirksomhed til efter en hurtig Udvalgsbehandling at føre dette Lovforslag igennem.

Halfdan Hendriksen (Højre) havde under Behandlingen af Loven af 4. April 1928 faaet Indtryk af, at det var noget ekstraordinært i Forholdet til Moderlandet. Iøvrigt var han glad over, hvad der kom fra Ministeriet vedrørende denne Sag.

Jeg maa sige i Modsætning til det ærede Medlem, Hr. Ludvigsen, at jeg, der selv tidligere har været noget betænkelig ved den 10 Aars Amortisationstid for Ishuse, Kølehuse og Torrerior paa Færøerne, efter nøje at gennemtænke Spørgsmaalet er naaet til Klarhed over, at det vil være for riskabelt for Staten at gaa længere end til de 10 Aar. Grundene paa Færøerne har i al Almindelighed ikke overvældende stor Verdi, og selve Anlægget vil i Lobet af 10 Aar være forældet og delvis værdiløst. Staten vil altsaa komme ud for en stor Risiko, hvis man uddrakte Amortisationstiden fra 10 til 20 Aar, saaledes som Lagtinget har ønsket, og saaledes som det ærede Medlem, Hr. Ludvigsen anbefalede.

Det ærede Medlem Hr. Ludvigsen kunde ønske, at man fik en lignende Lovgivning paa dette Omraade i hele taget som herne — saaledes forstod jeg det ærede Medlem. Men Forholdene deroppe kan nu en Gang ikke sammenlignes med Forholdene herne. Fiskeriet er dér Hovederhvervet, og det foregaar paa en ganske anden Maade end Tildelfet er herne. Disse Forhold maa vi nu en Gang tage i Betragtning, naar vi skal Lovgive for Færøerne.

I denne Forbindelse vil jeg ogsaa gerne sige, at de Baade, som Færingerne skal have for de Penge, der stilles til Raadighed, bør bygges her i Danmark. De bør bygges her i Danmark, ikke af Hensyn til Hovedlandet, men af Hensyn til Færøerne. Der findes intet Land i Verden, hvor man bygger Fiskerkuttere af den Størrelse og den Type blot tilnærmelsesvis saa godt som i Danmark. Det ved enhver, der har været de Forhold at gøre. Enhver, der kender Forholdene paa Færøerne og Island, ved, at Skibsbyggeriet herne paa dette Omraade er absolut det bedste i hele Verden.

Det burde slaas fast, at disse Baade skal bygges i Danmark. Saa vidt muligt skulde ogsaa Motorerne være af dansk Fabrikat; men her gør der sig et noget andet Forhold gældende, skal jeg indrømme.

Niels Petersen (Radikal): Paa mit Partis Vegne kan jeg anbefale det foreliggende Lovforslag til velvillig Behandling. Det er paa næsten alle Punkter saa at sige en Gentagelse, en Fortsættelse af Loven af 4. April 1928, men saaledes, at Bestemmelserne nu faar Gyldighed for et Tidsrum af 3 Aar, for de følgende 3 Finansaar.

Da Forslaget jo vil blive henvist til Behandling i et Udvalg, skal jeg ikke her ved første Behandling komme nærmere ind paa Enkeltheder, blot de to